

Zdravotní tělesná výchova

- Kombinovaná forma studia
Vyučující: Doc. PhDr. Pavel Strnad, CSc.

Typ předmětu: povinný

Ročník: 3

Způsob zakončení: Z, ZK

Rozsah konzultací: 12 hodin/semestr

Požadavky k zápočtu a zkoušce:

Zápočet: 100% docházka na semináře a cvičení. Seminární práce (metodický výstup).

Zkouška: písemný test, ústní zkouška

Dechová cvičení a jejich využití ve zdravotní tělovýchově.

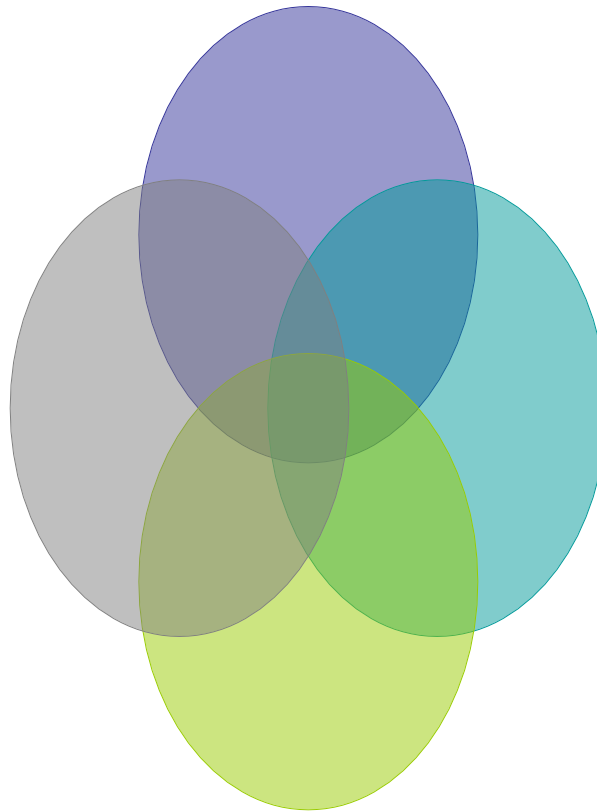
(Teorie a praxe.)

Pohyb

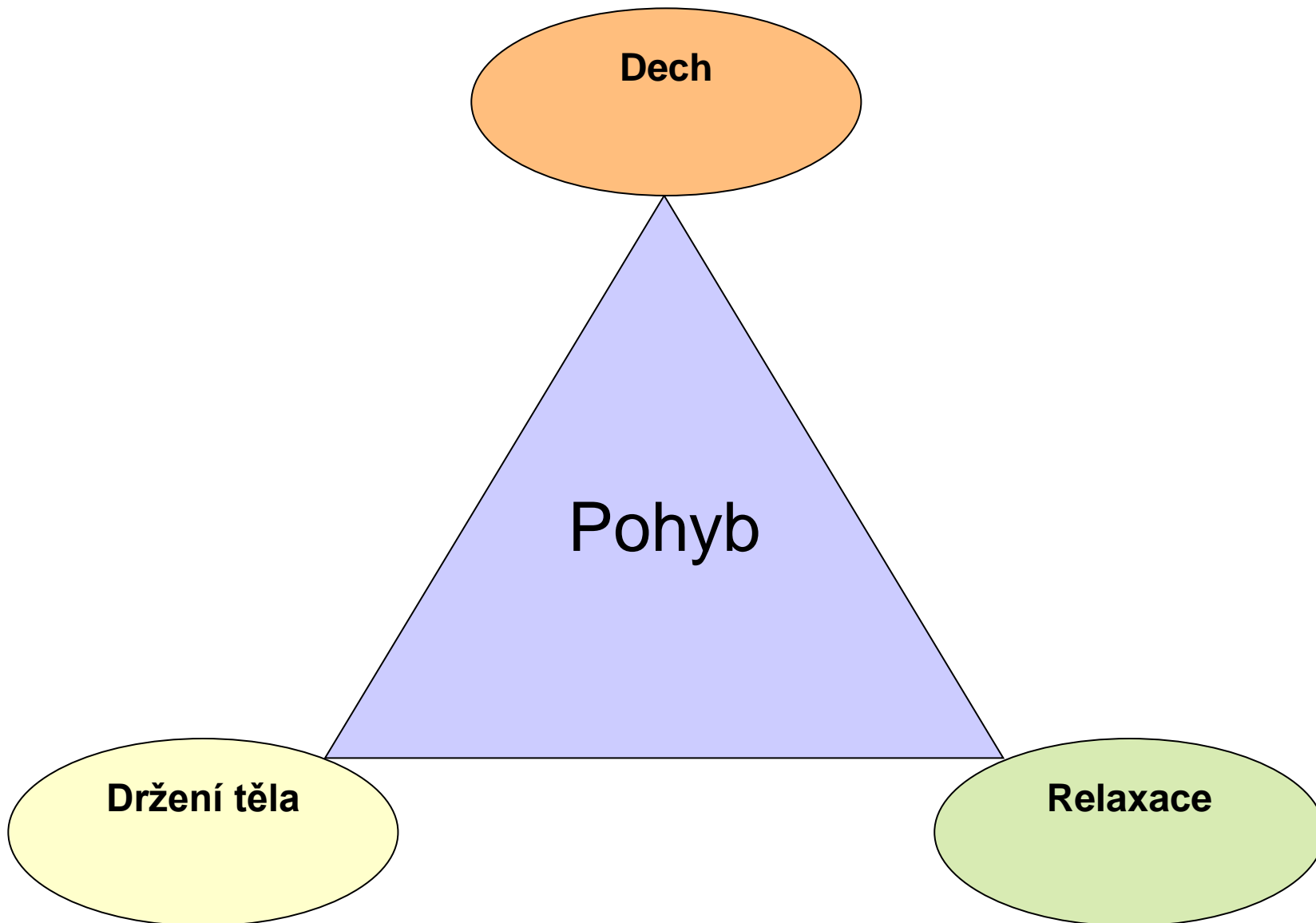
Cit

Smyslové vnímání

Myšlení

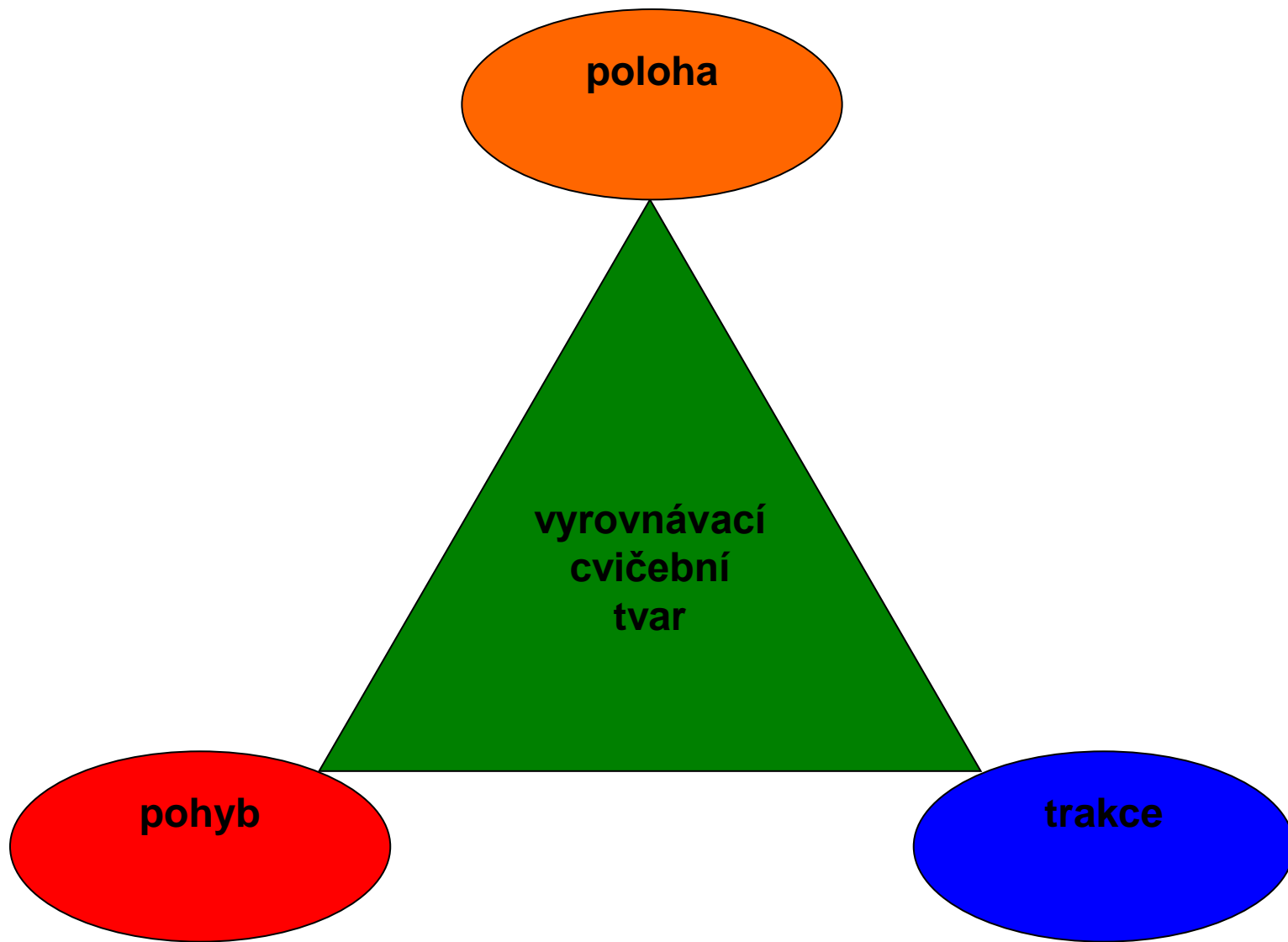

Základní vyrovnávací prostředky

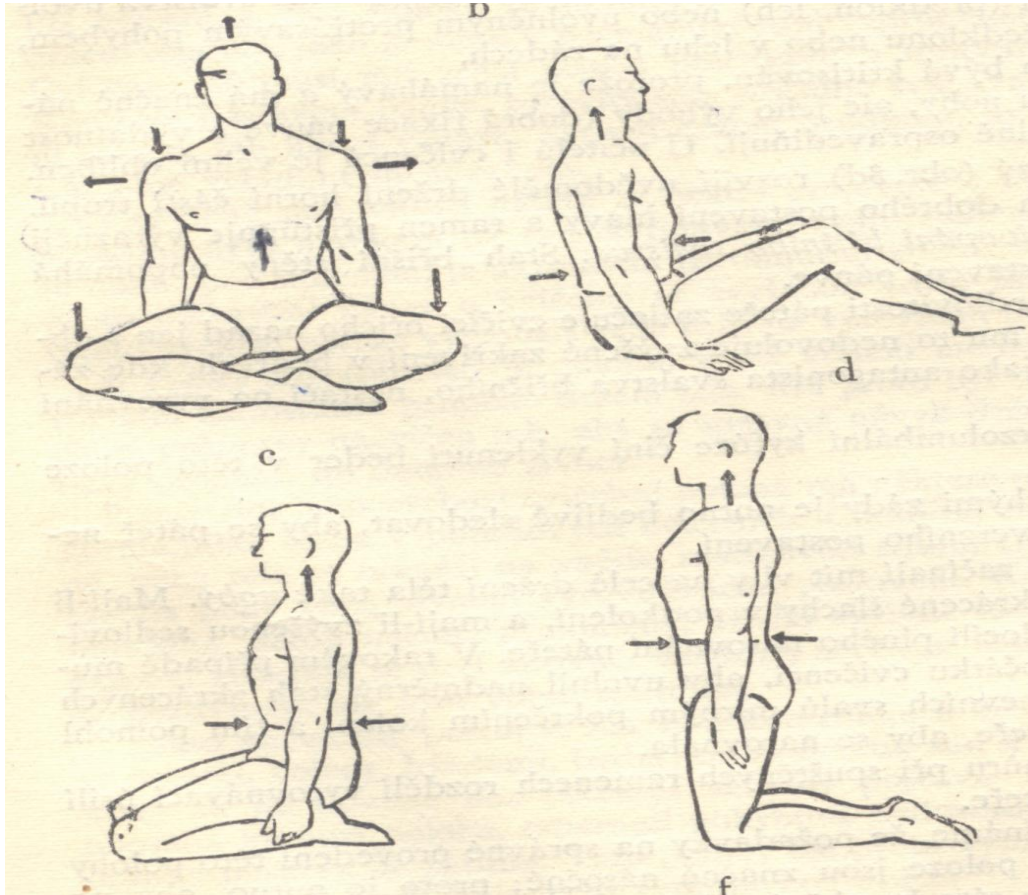
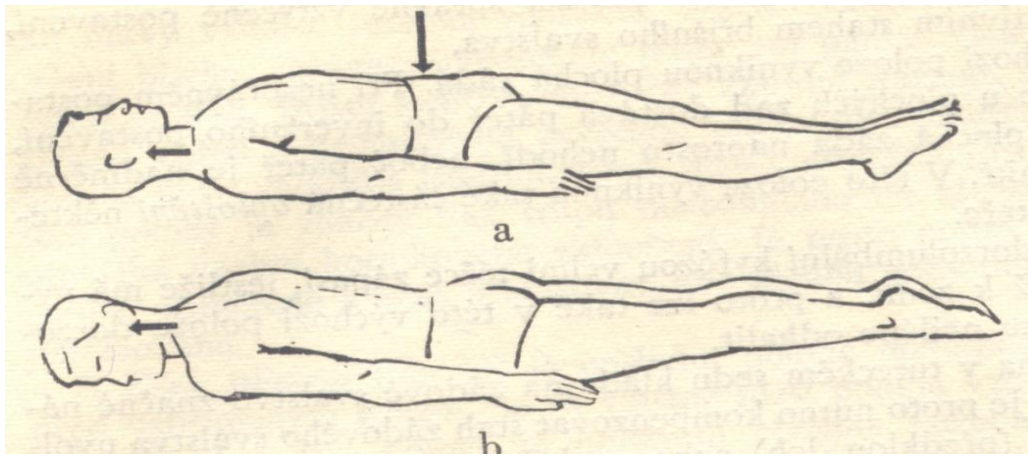
Vztah pohybu k funkci CNS

- Pohybová činnost přímo souvisí s činností CNS a tudíž i s intelektem a **psychikou**:
- Praktickou aplikací pohybu lze navodit uvolnění (u tenzních neurotiků) avšak i zvýšení agresivity (vrcholový sport).
- Pohyb – k pohybové reedukaci. Při léčbě prací je terapeutickou metodou nejen motorických poruch, ale i duševních poruch.
- Pohyb v diagnostice: např. neurolog používá pohybových reakcí na standardní podněty jako objektivního měřítka při analýze funkcí nervového systému.
- CNS řídí pohyb na podkladě zpracování aferentní signalizace jak z vnějšího, tak i z vnitřního prostředí, proto je pohyb závislý na senzorních podnětech (senzomotorika).

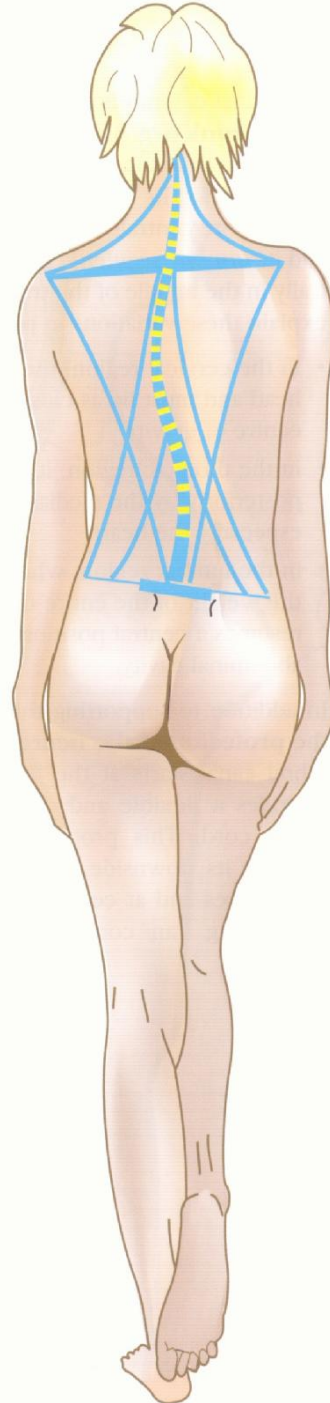
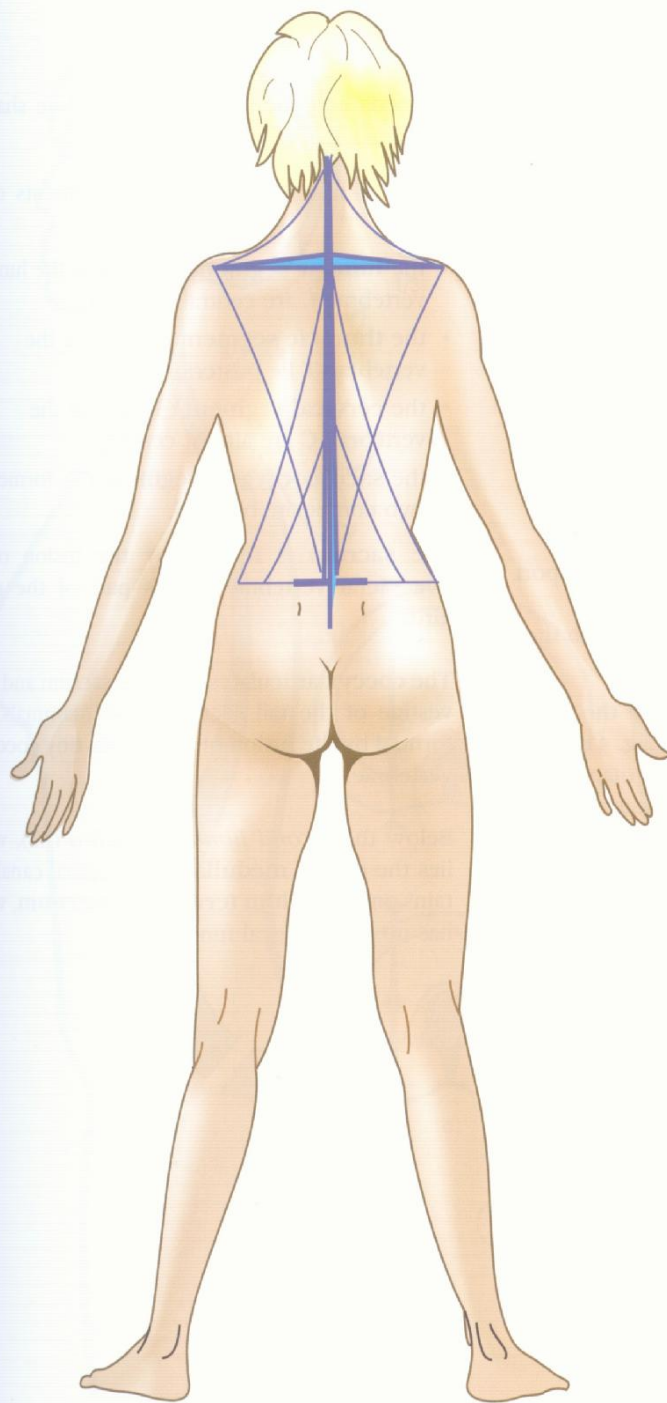

Střed těla

- „Dýchání představuje a zastupuje věčný pohyb. Děje se v klidu, skoro neznatelně, představuje však sílu stálého plynulého koloběhu života. Když se zastaví i náš život se zastaví. Dech vytváří základ pohybu. Je nejpřirozenějším pohybem v našem těle. Vědomé naslouchání jeho rytmu dává předpoklad k využívání vnitřní síly každého tanečníka. **Je předpokladem pro přechod od pouhého cvičení a vykonávání pohybů k tanci jako takovému.** Objevujeme proto pohyb v sobě pomocí našeho dechu.“

Význam dechu

- metabolický
- mechanický
- formativní
- regulační

Podmínky pro procvičování dechových cvičení

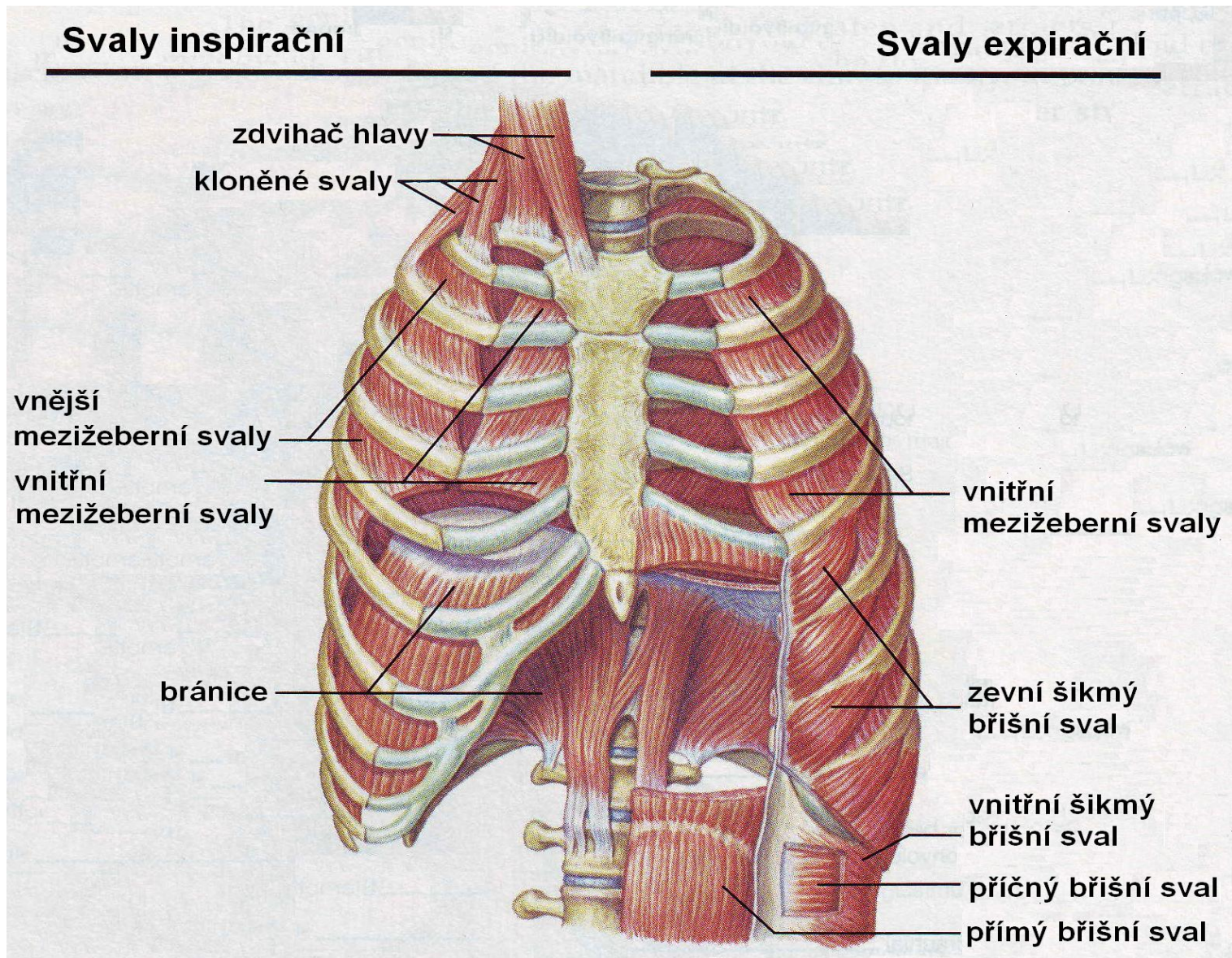
- příjemné, čisté a tiché prostředí
- volný cvičební oděv
- čisté horní cesty dýchací
- prázdný žaludek
- vlastní odhodlání

Rozdělení dechových cvičení

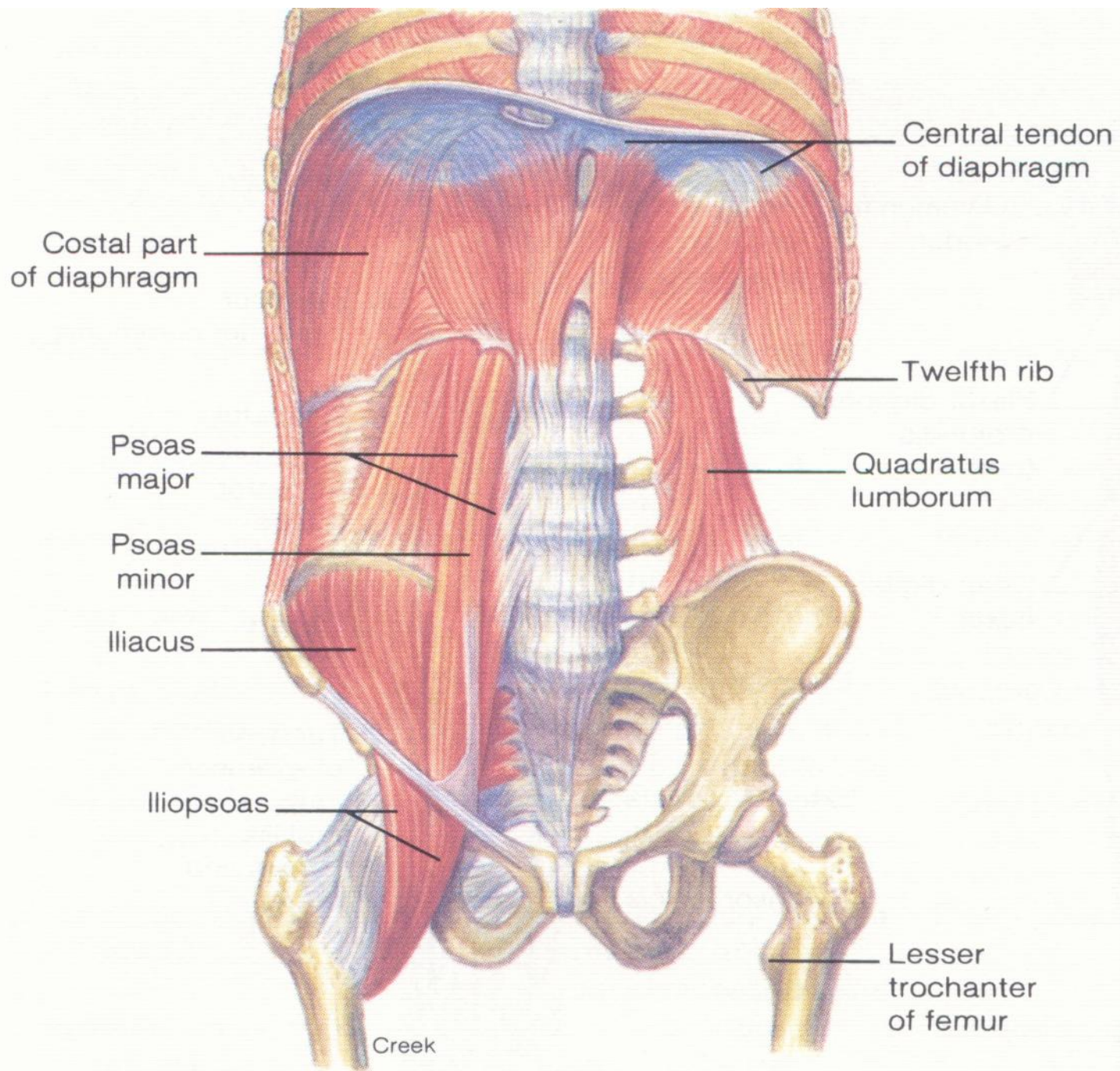
- Dechová cvičení bez doprovodných pohybů částí těla
- Dechová cvičení s doprovodnými pohyby částí těla
- Dechová cvičení při periodických lokomočních pohybech

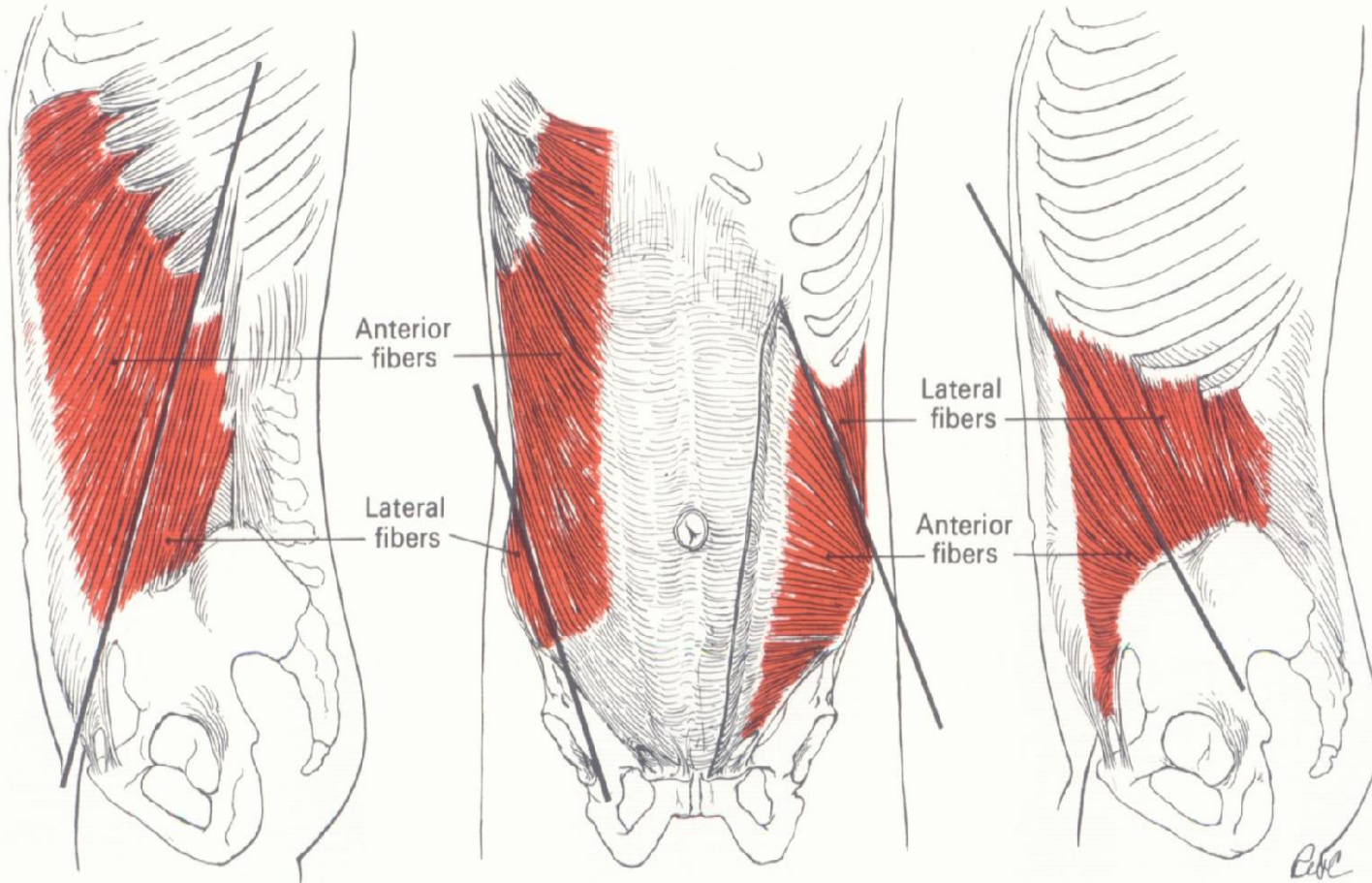
Hlavní a pomocné dechové svaly

Obliquus Externus and Obliquus Internus Abdominis

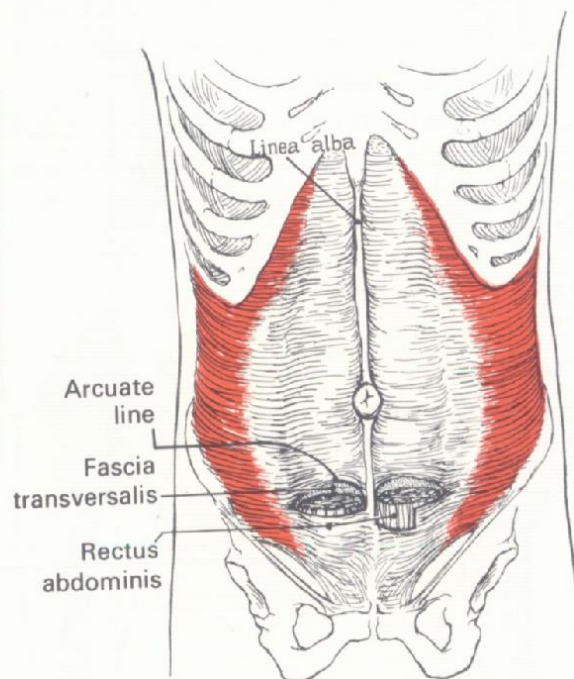
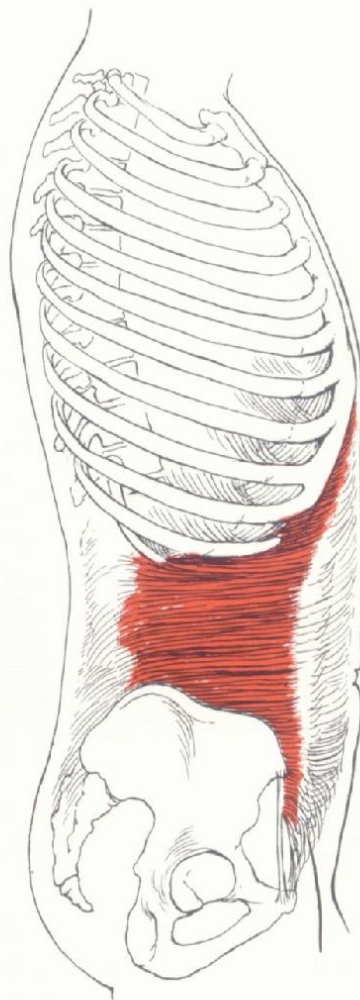
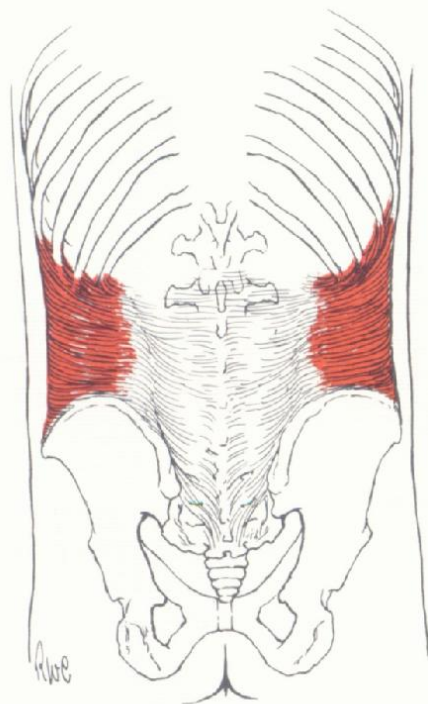

Obliquus externus abdominis

Obliquus internus abdominis

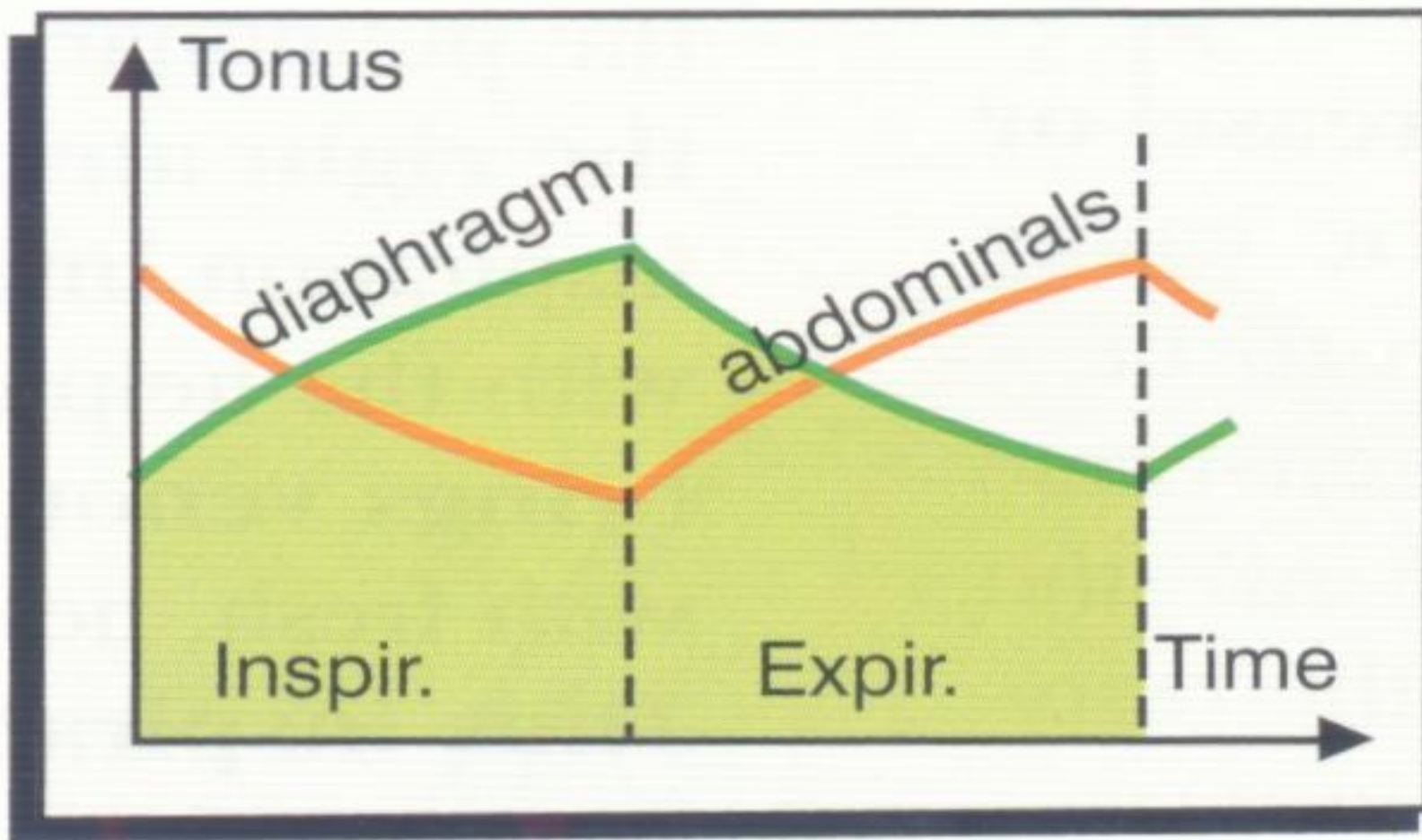

Transversus Abdominis

Vztah svalového napětí mezi bránicí a břišními svaly v průběhu vdechu a výdechu

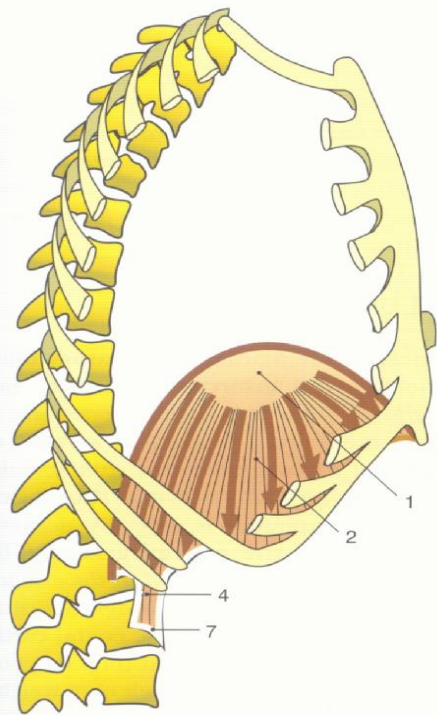

Figure 25

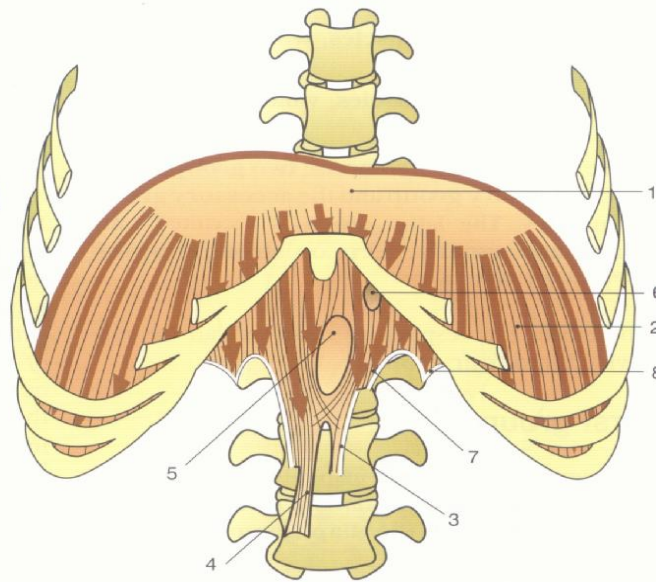

Figure 26

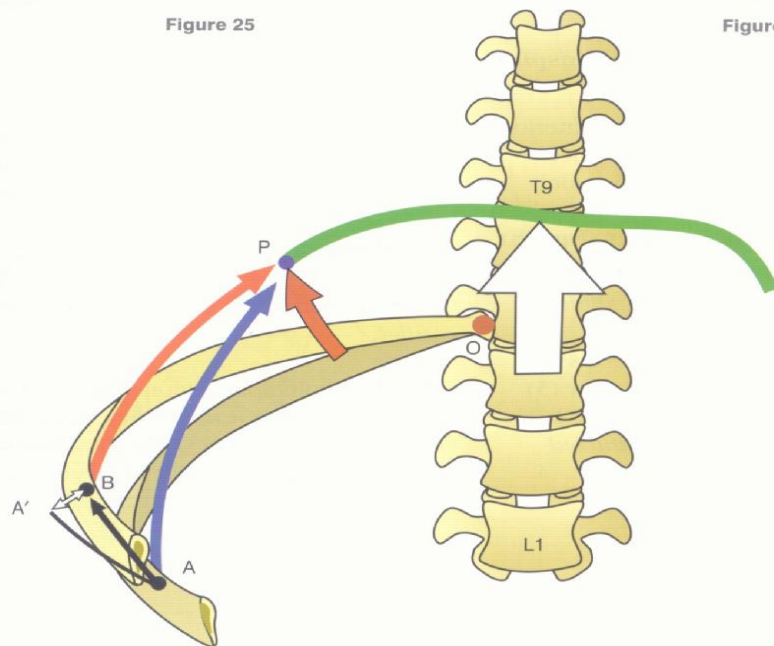
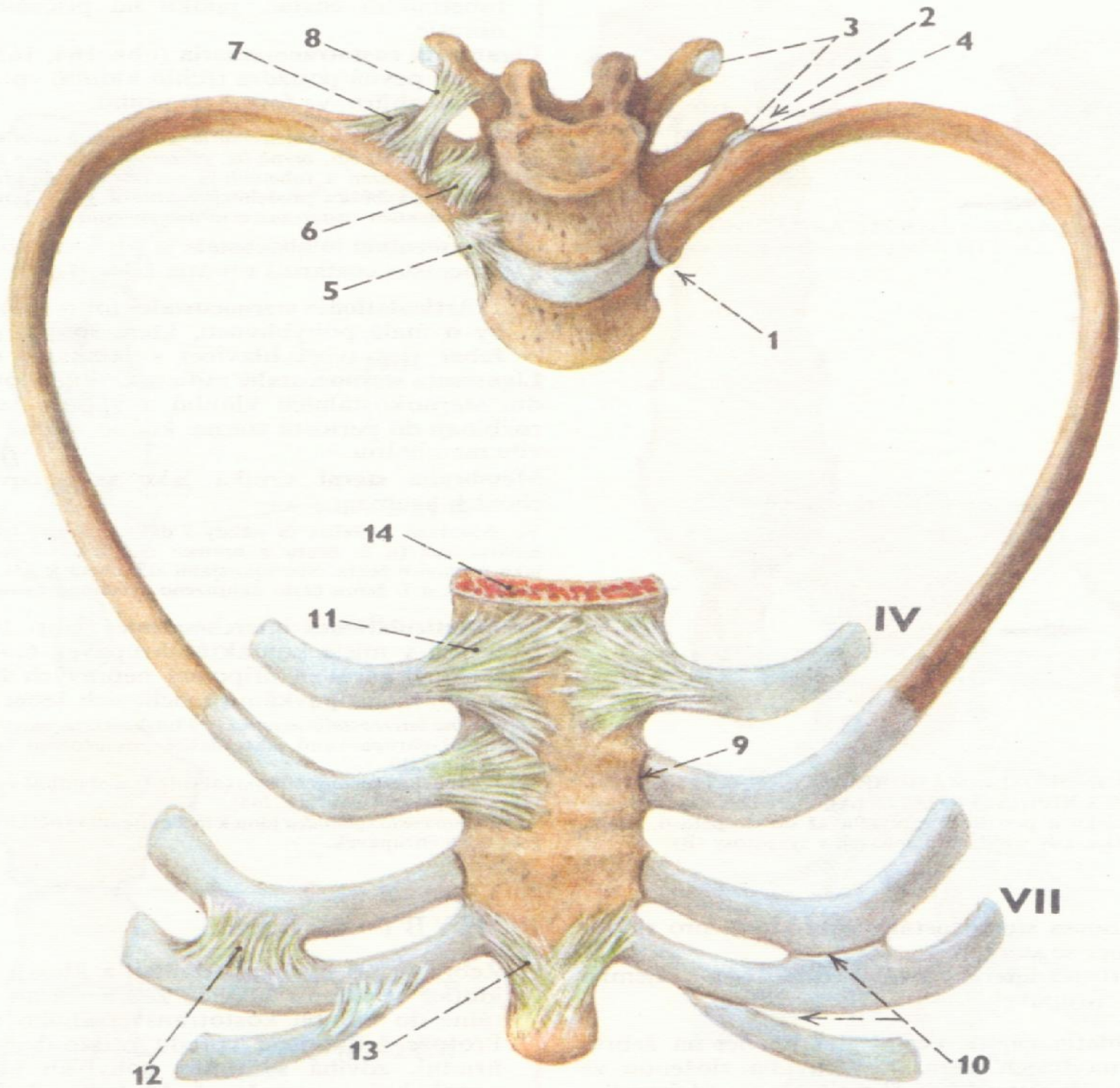

Figure 27

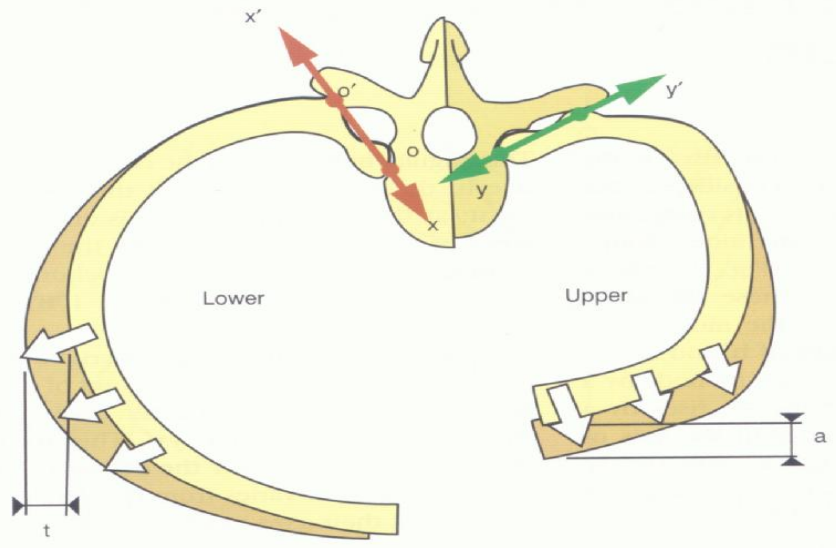

Figure 15

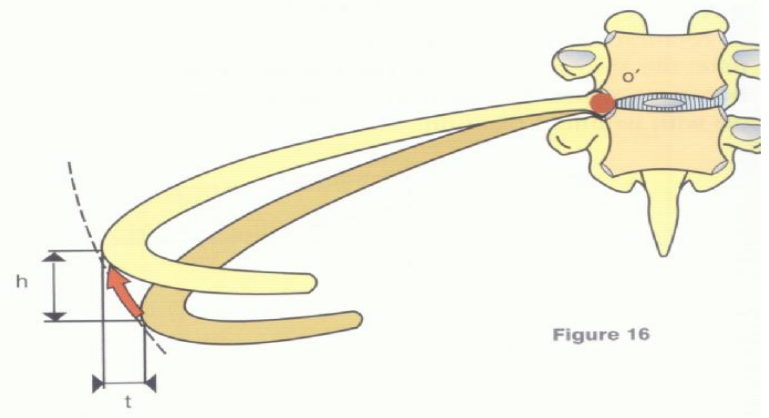

Figure 16

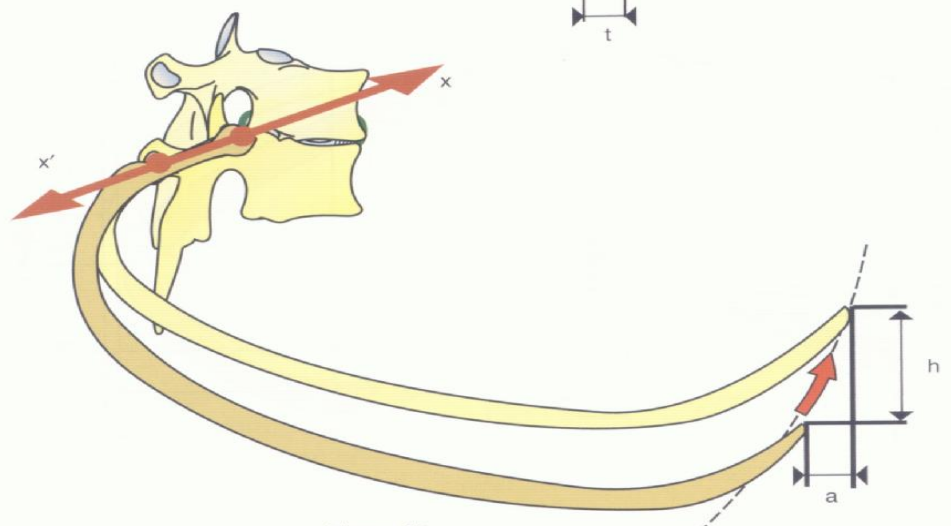
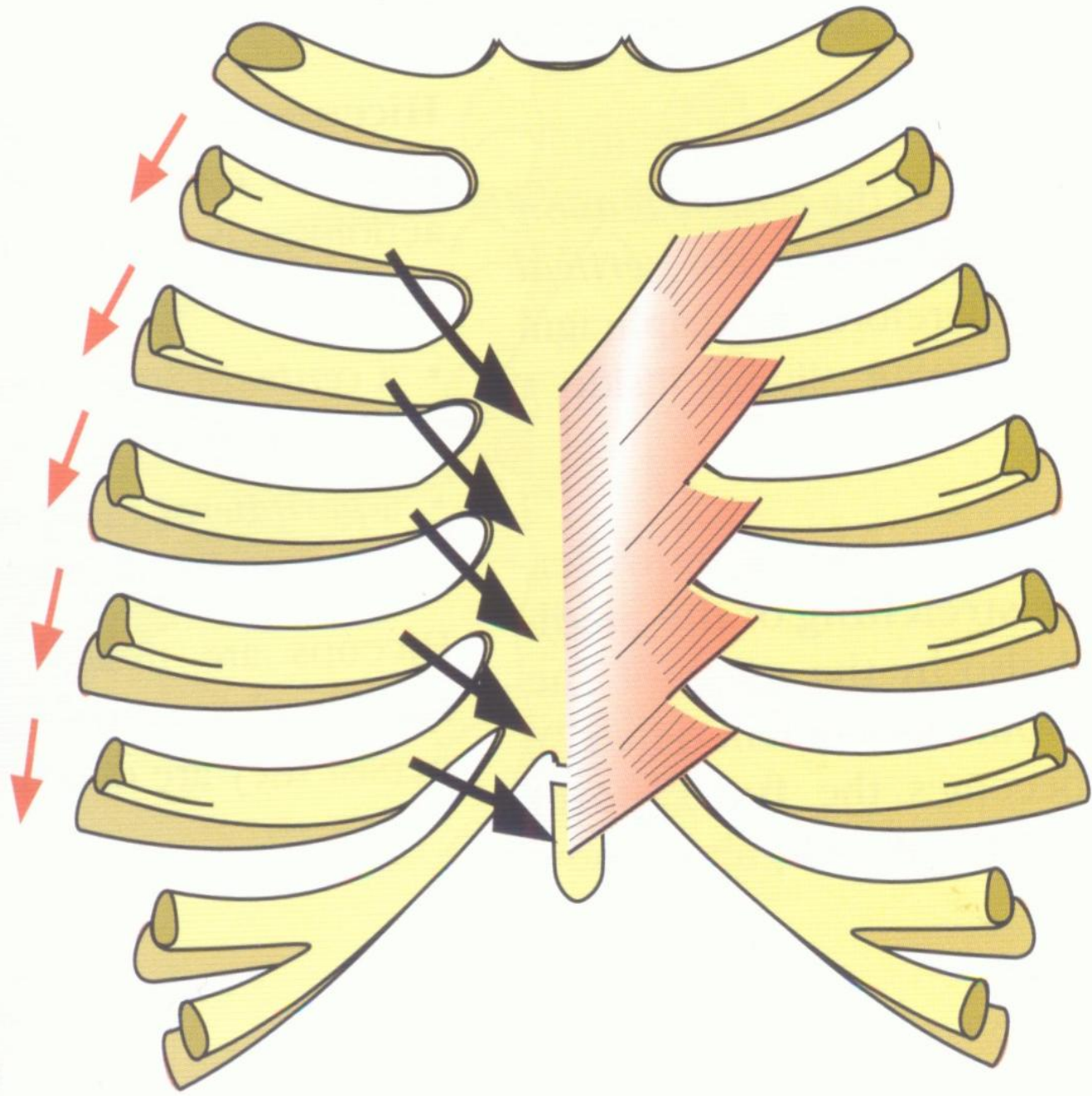

Figure 17

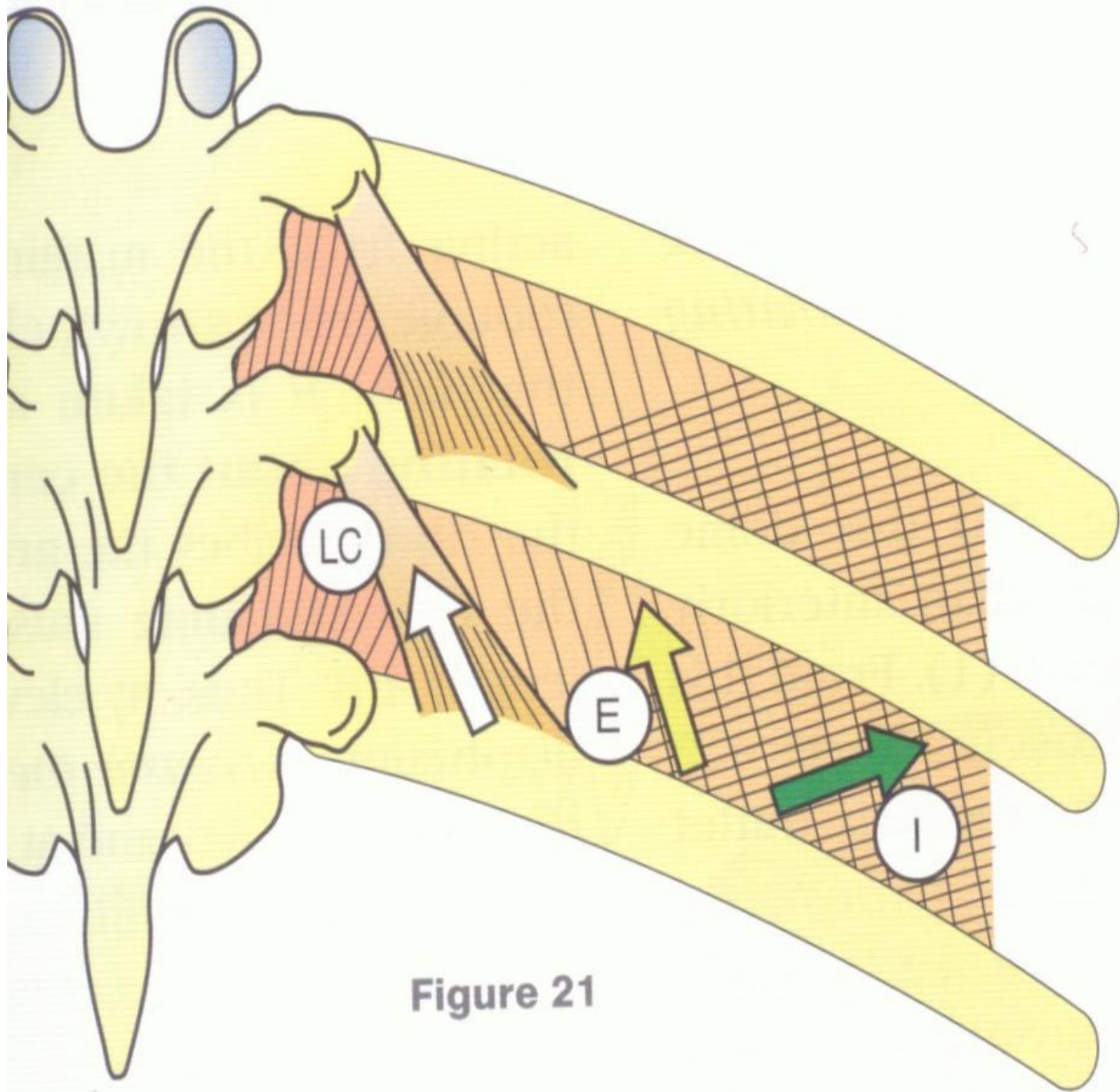
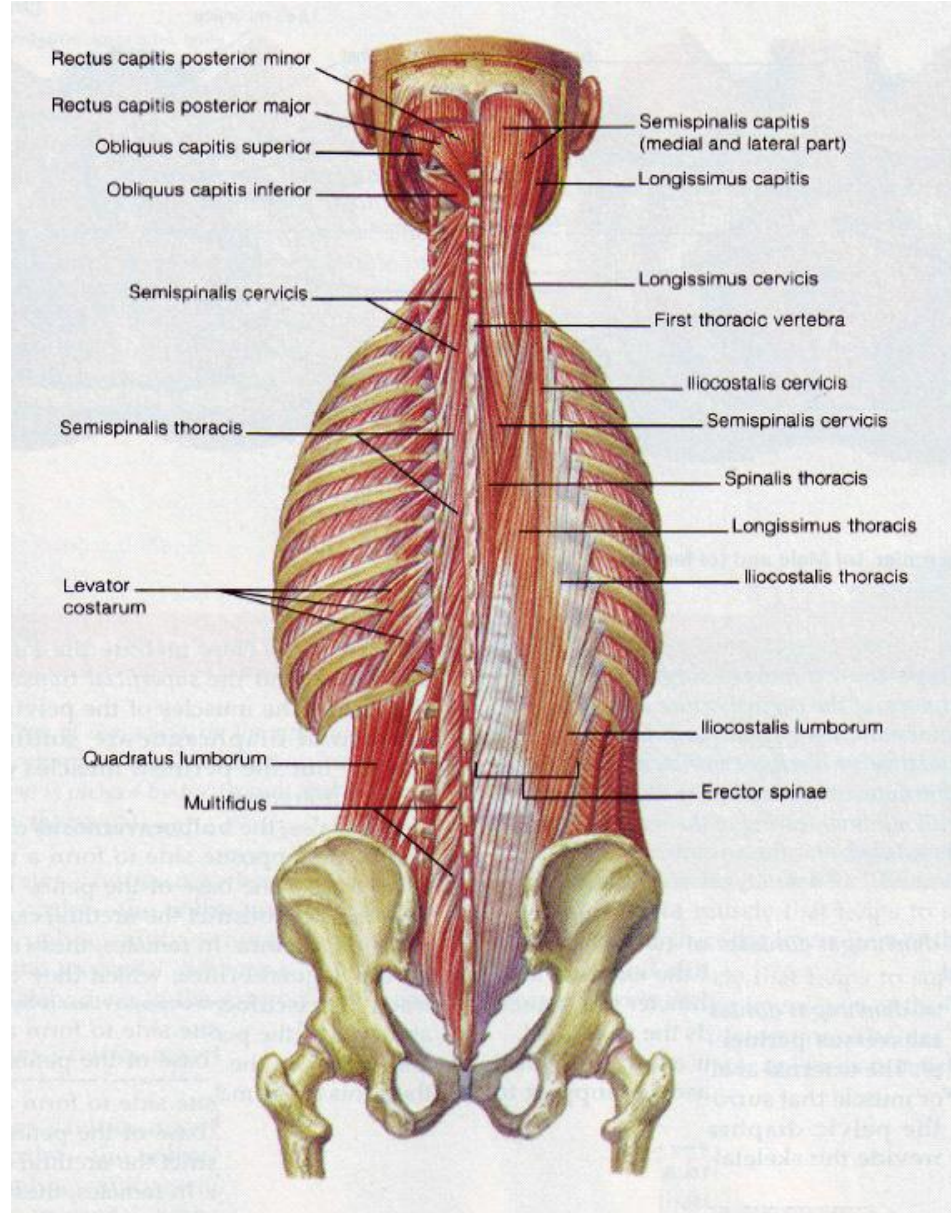

Figure 21

Hluboké svaly zádové

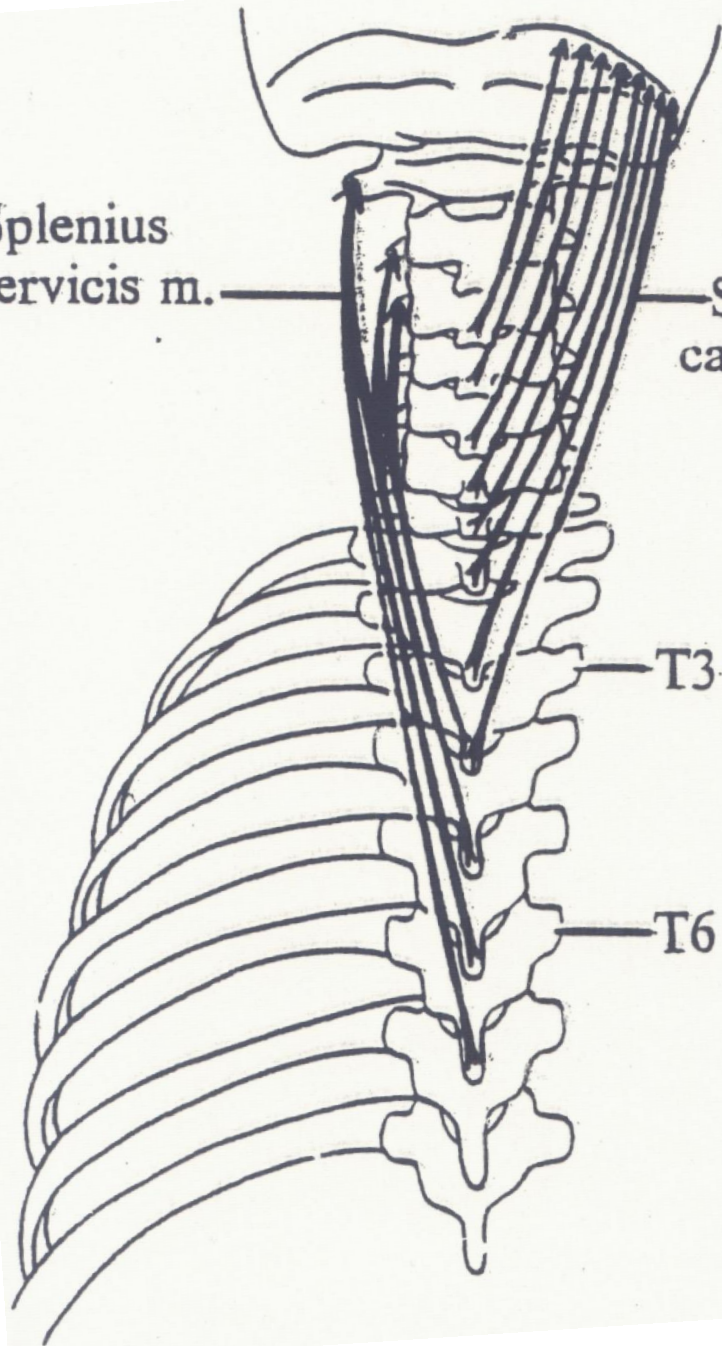

Splenius
cervicis m.

Splenius
capitis m.

T3

T6

Semispinalis
capitis m.

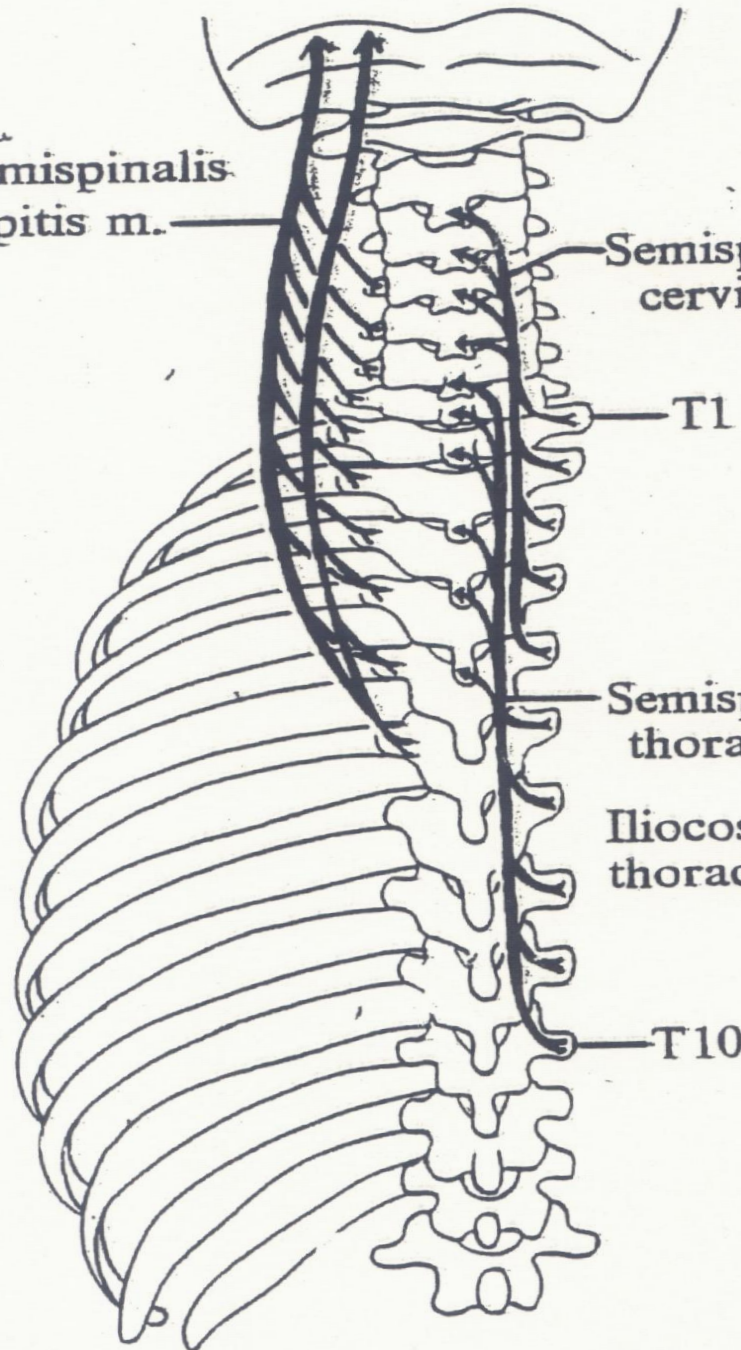
Semispinalis
cervicis m.

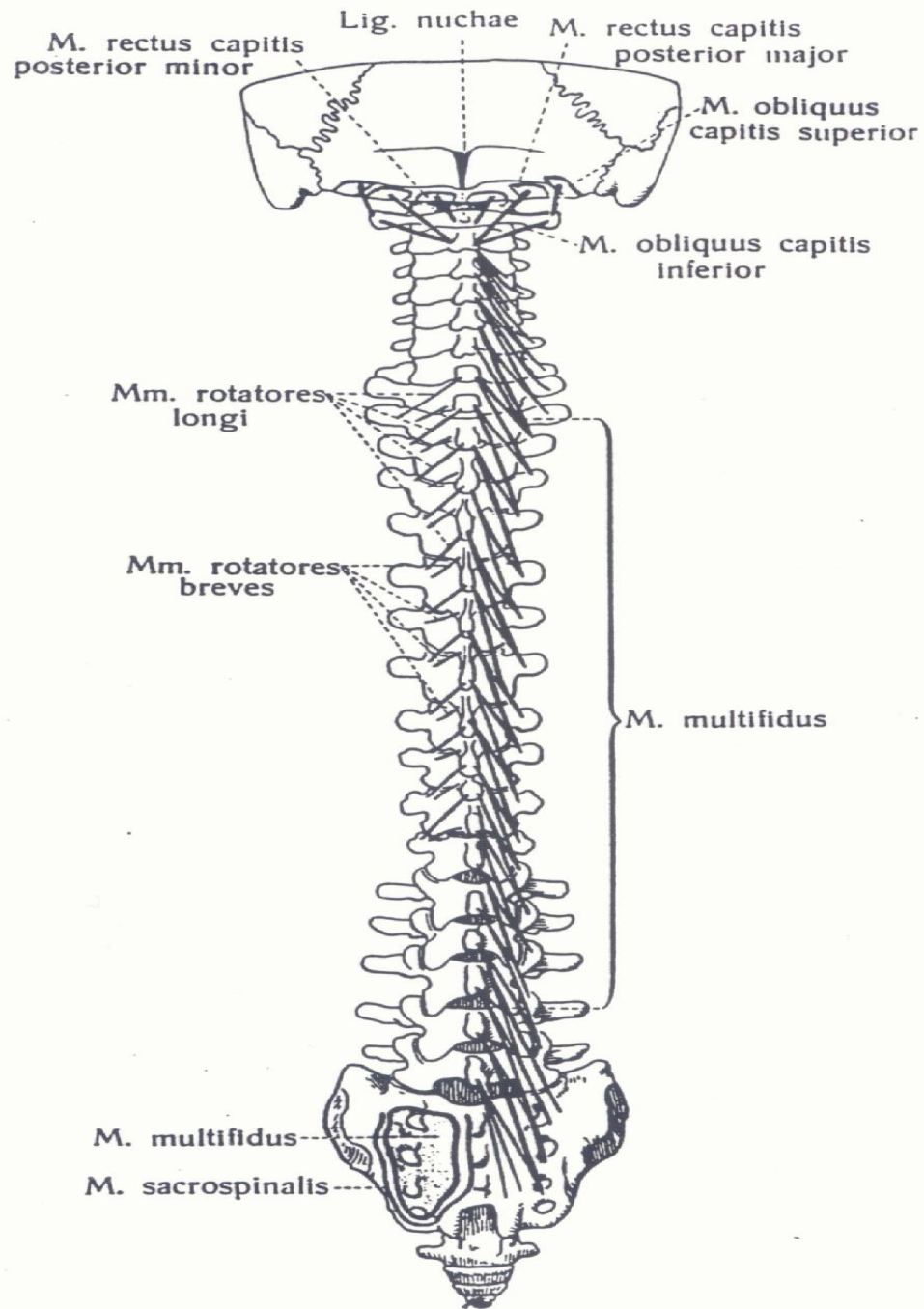
T1

Semispinalis
thoracis m.

Iliocostalis
thoracis m.

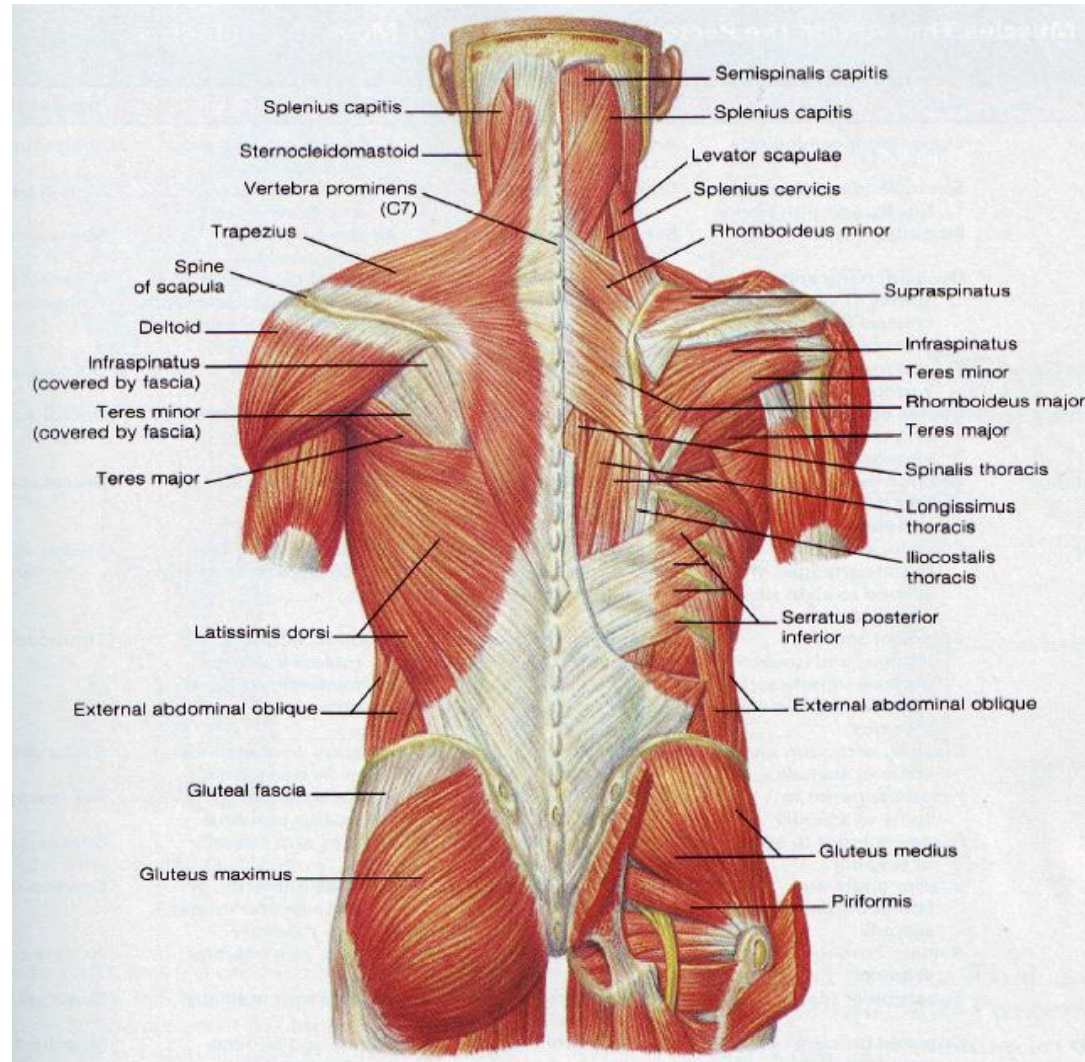
T10

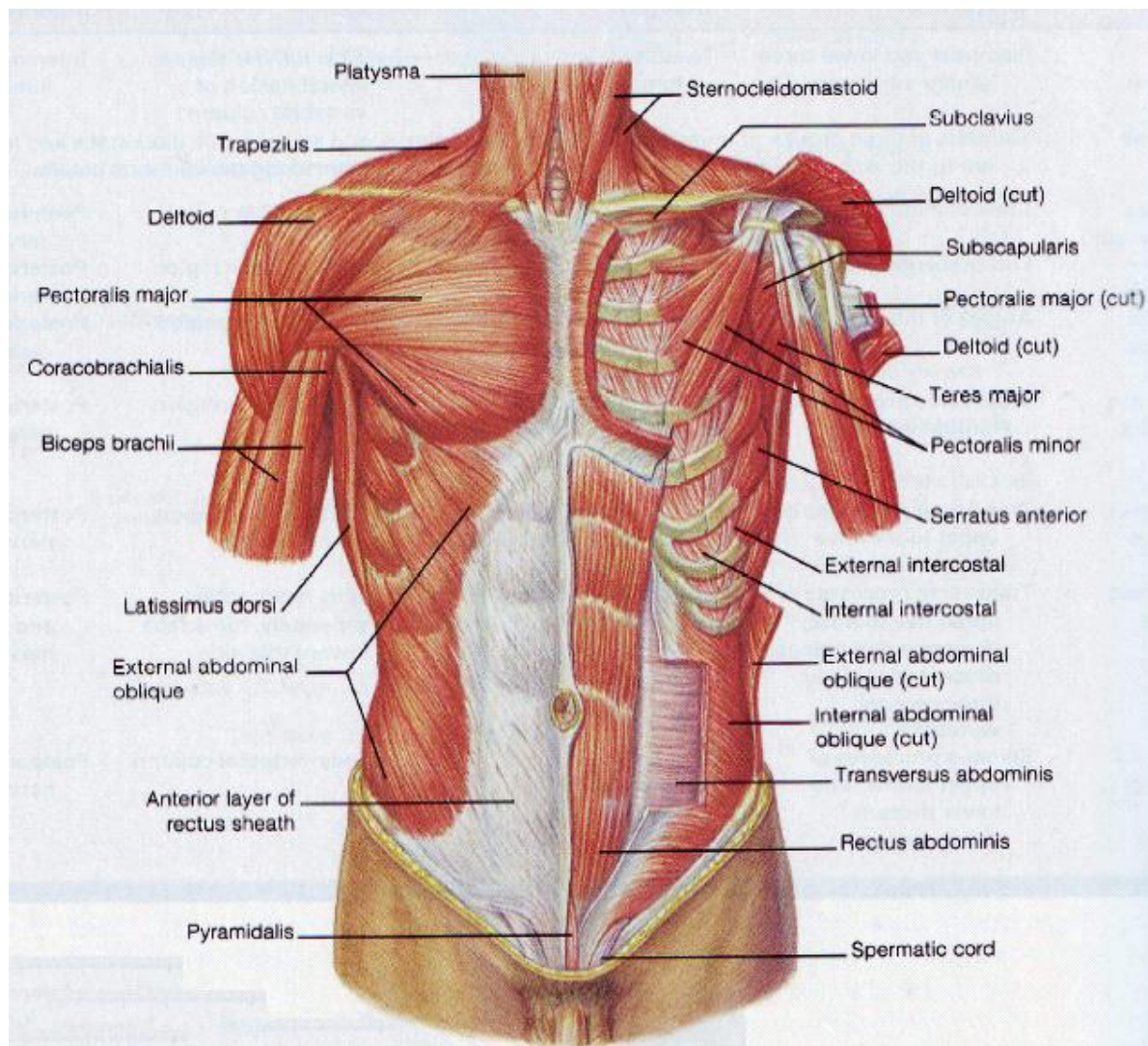
Svaly na zadní straně trupu a krční páteře

(podle KENT, STUART, KAREN, 1997)

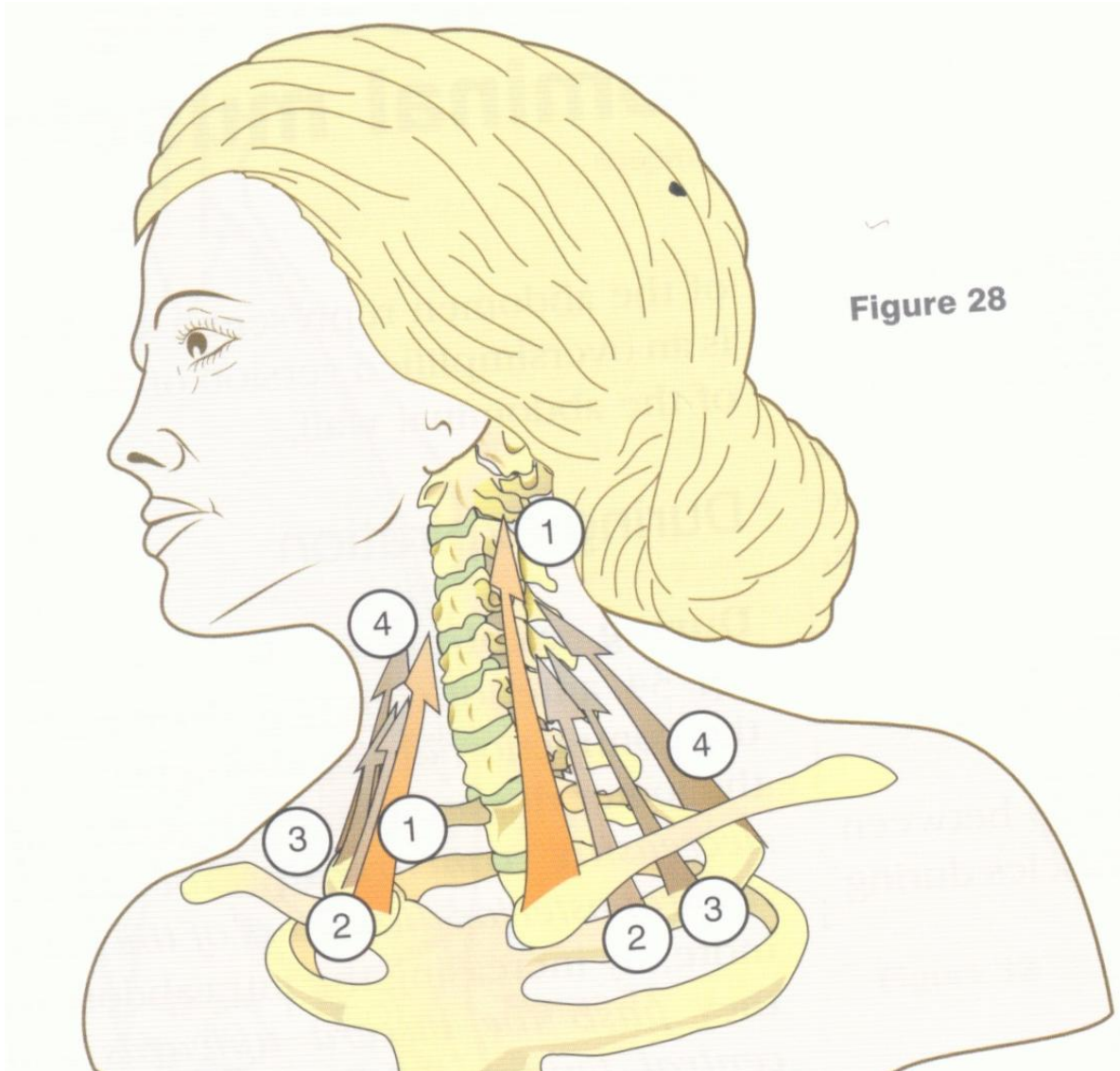

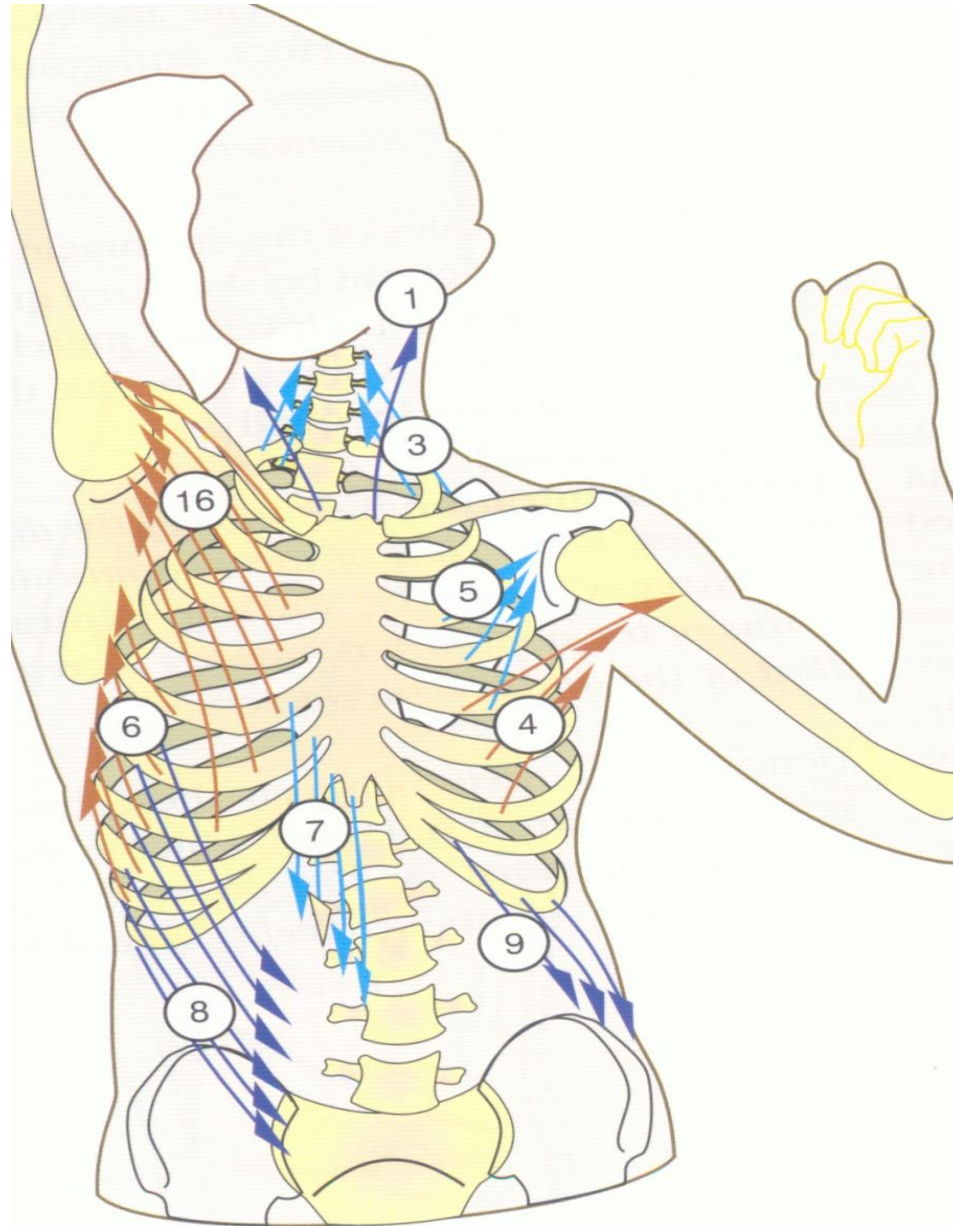
Svalstvo přední strany trupu a krční páteře

Pomocné svaly inspirační

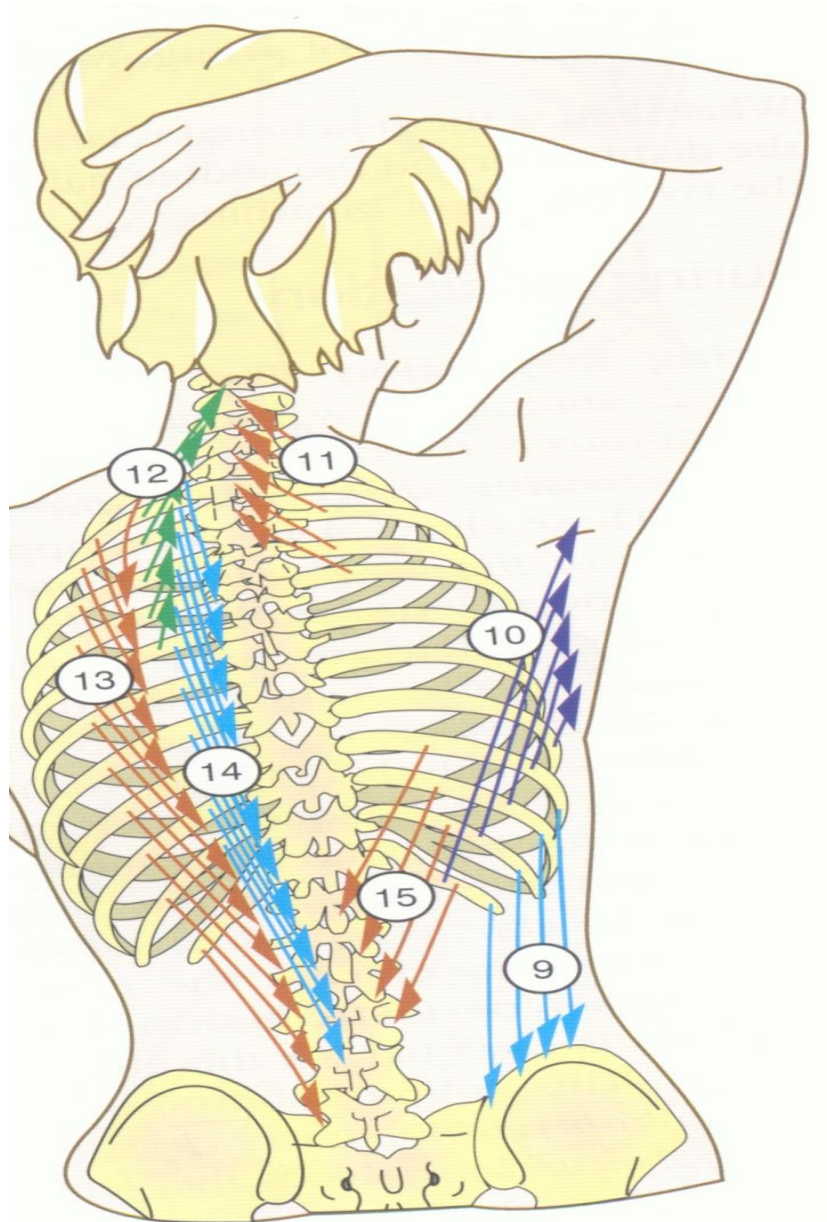

Pomocné svaly inspirační a expirační

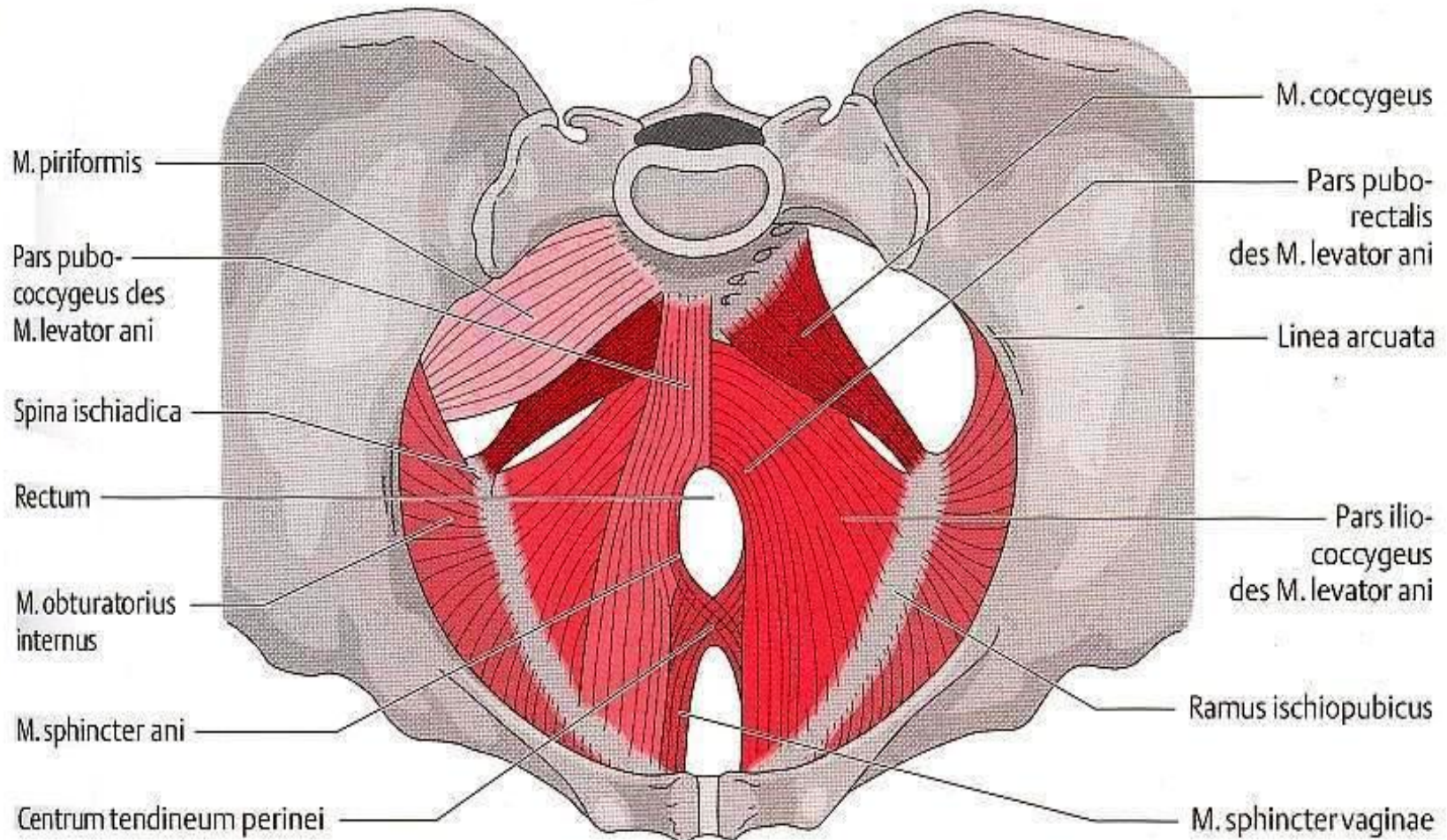

Pomocné svaly inspirační a expirační

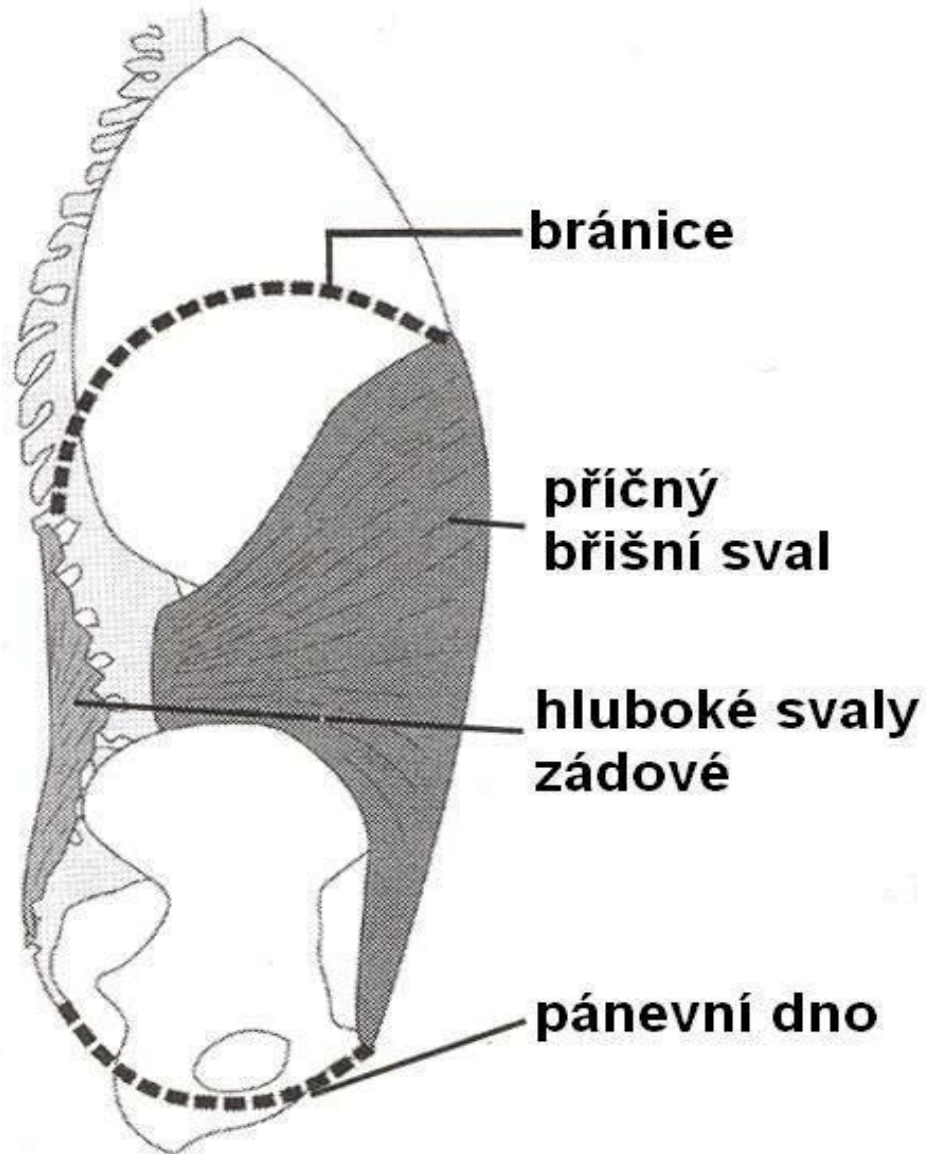

Svalstvo pánevního dna

Stabilizační svaly bederní páteře

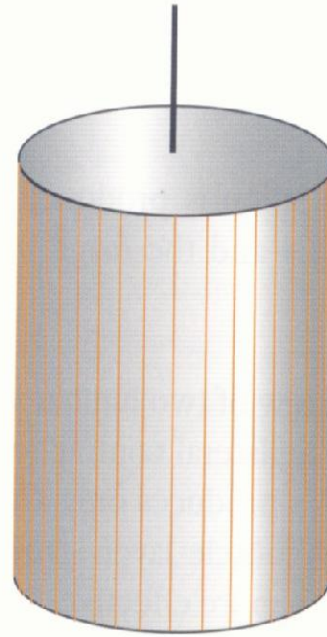
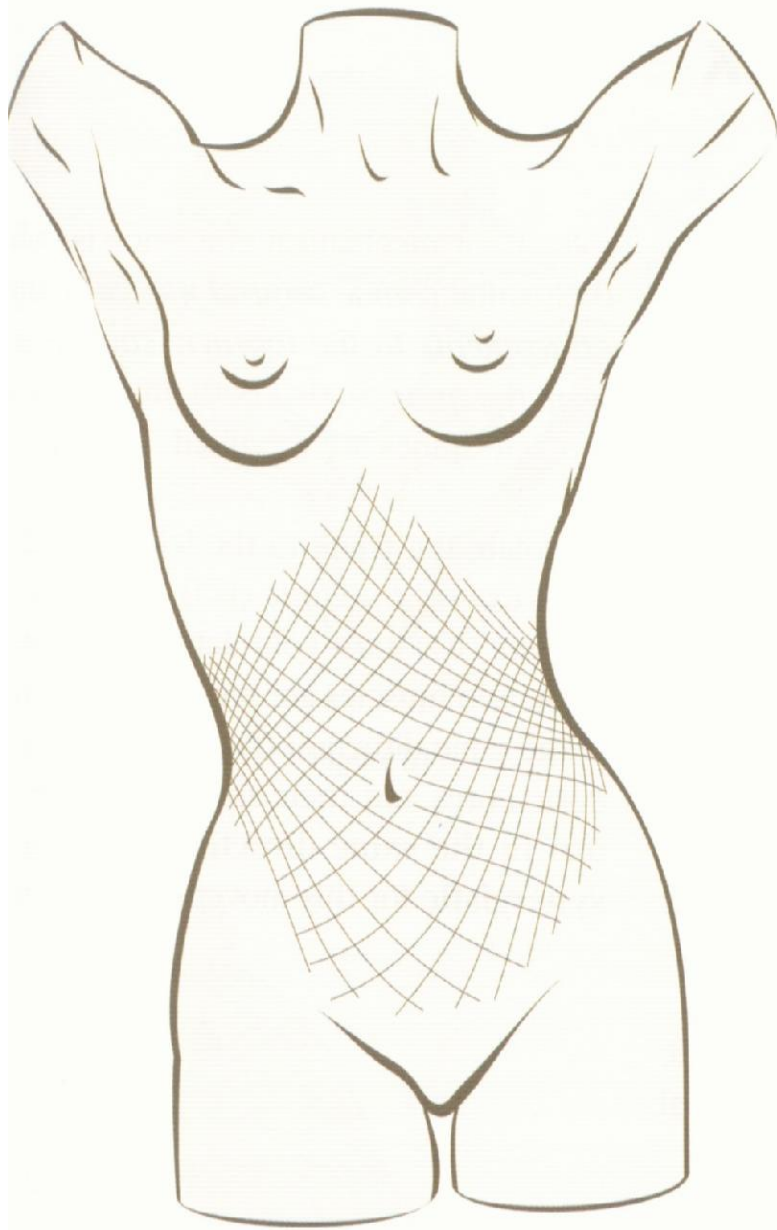
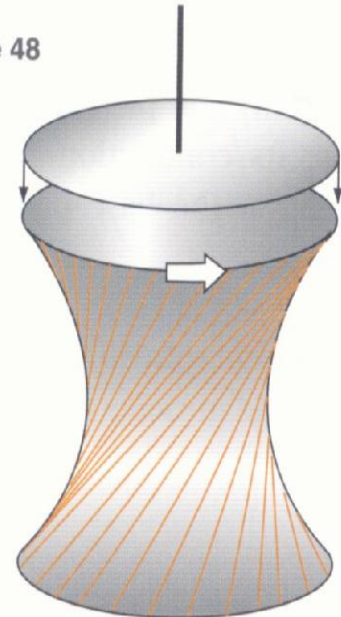

Figure 48

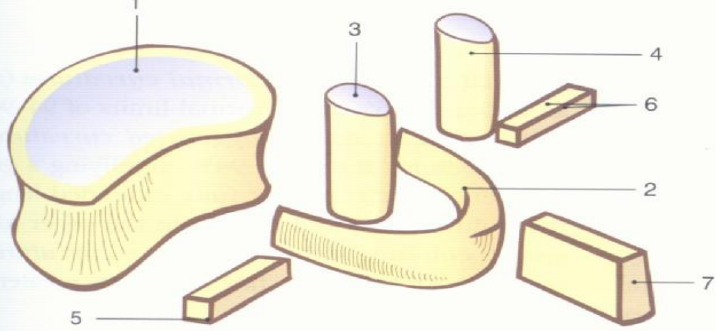

Figure 9

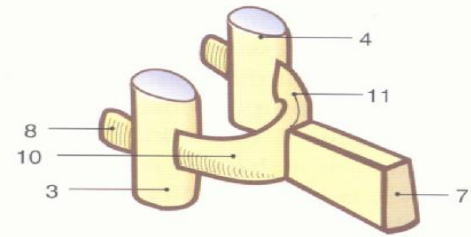

Figure 11

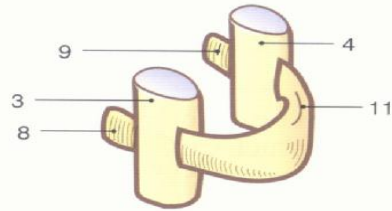

Figure 10

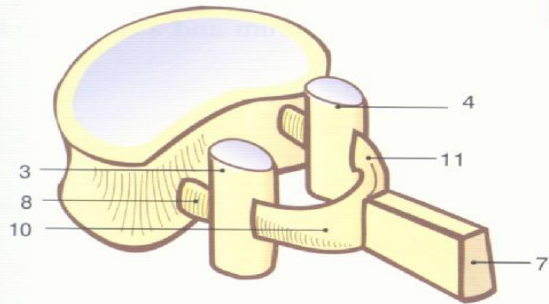

Figure 12

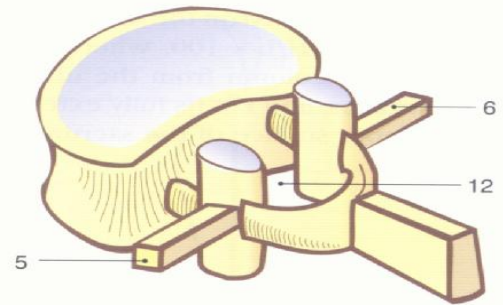

Figure 13

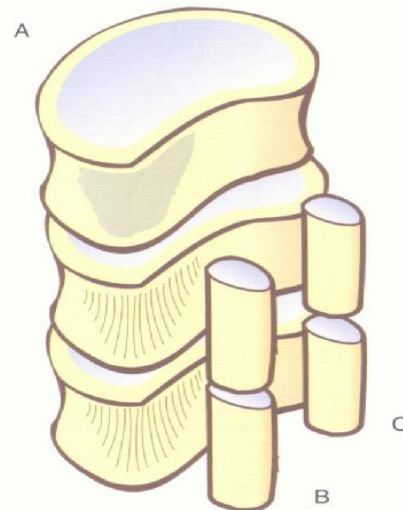

Figure 14

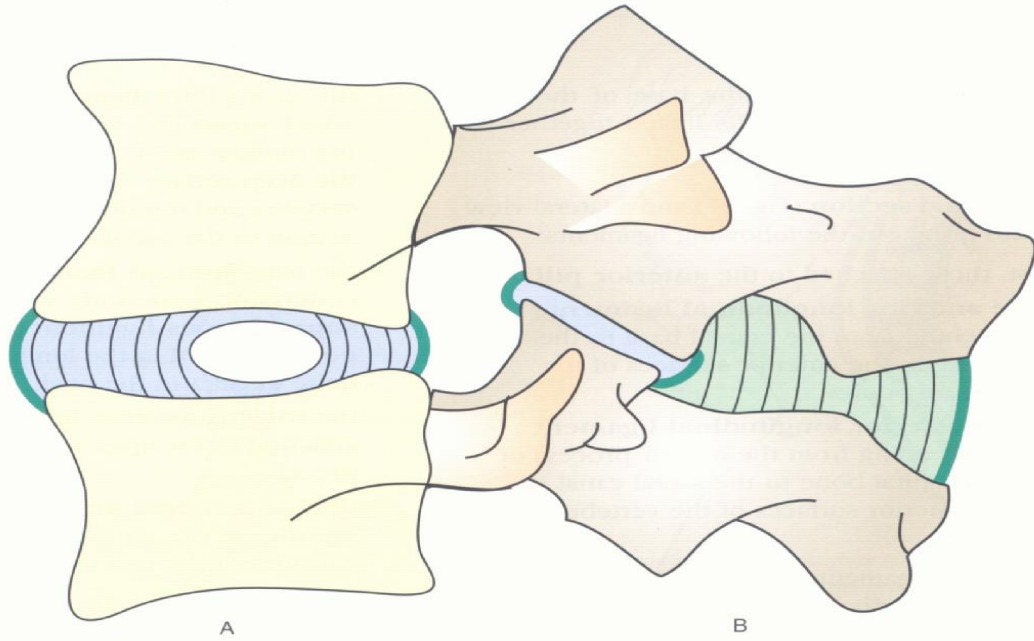

Figure 25

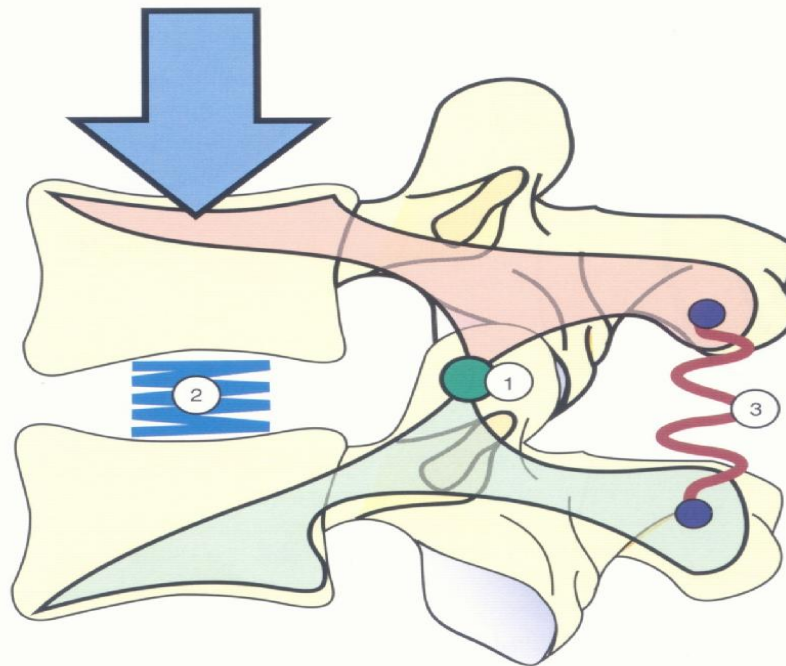

Figure 26

Kontrolní otázky

1. Každý obrázek v prezentaci má vztah k respirační funkci; vyjádřete jej.
2. Jaká respirační oslabení nebo chronická onemocnění jsou zpravidla zařazována do zdravotní tělesné výchovy?
3. Jaká preventivní opatření je třeba v průběhu života realizovat, aby dechová funkce byla co nejdéle v souladu s fyziologickou teorií?
4. Co je to dechová vlna. V jakých základních polohách ji nacvičujeme a proč.
5. Zvolte si jakékoliv dechové cvičení s doprovodnými pohyby částí těla a zdůvodněte jeho způsob nácviku.

Literatura

- VÉLE, F. *Kineziologie pro klinickou praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1997. 267 s. ISBN 80-7169-256-5.
- GÍTANANDA, G. *Jóga - krok za krokem*. Praha : Dobra & Fontána, 1999. 364 s. ISBN 80-86179-38-9.
- BENSON, H. *Moc a biologie víry v uzdravení*. Praha : Práh, 1997. 254 s. ISBN 80-85809-60-5.
- FELDENKREIS, M. *Pohybem k sebeuvědomění*. Přel. V. Zdražila. Praha : Pragma, 1967. 186 s. ISBN 80-7205-058-3.
- KAPANJI, I., A. *The physiology of joints* : London : Churchill Livingston, Volume Three 2008. ISBN-10: 070-202-9599.